

ORZAMENTOS XERAIS DE GALICIA PARA O EXERCICIO 2023

V. ORZAMENTOS XERAIS DE GALICIA PARA O EXERCICIO 2023

V.1. Evolución das Fontes de financiación. Teito gasto.

A crise sanitaria provocada pola COVID-19 puxo a proba as finanzas e a capacidade de xestión de tódolos niveis de administración pública, en especial o autonómico, que soportan a meirande parte do gasto en servizos públicos básicos e unha parte moi importante no vencellado ao fomento da actividade económica.

Neste sentido, o dito gasto en servizos públicos é, na súa meirande parte, estrutural e moi estable, e cunha tendencia ao crecemento como consecuencia do envellecemento da poboación, en cambio o mesmo financíase, fundamentalmente, cun sistema de financiamento autonómico que evoluciona segundo o ciclo económico, e que polo tanto, non está deseñado para reaccionar ante crises de tal magnitude, como xa se evidenciara nos anos 2008 e 2009, ou na forte liquidación negativa xerada no ano 2020 que ascendeu a -8.247,6 millóns de euros (se non temos en conta os Fondos de Convergencia, xa que non están sometidos a entrega a conta).

En canto a estrutura das fontes de financiamento o peso dos recursos do sistema de financiamento autonómico dentro do total de recursos non financeiros, con carácter xeral, supoñen en torno ao 80% dos ingresos non financeiros totais, non obstante, neste orzamento debido aos fondos Next Generation UE baixan ata o 75%.

V.1.1. Evolución dos ingresos tributarios

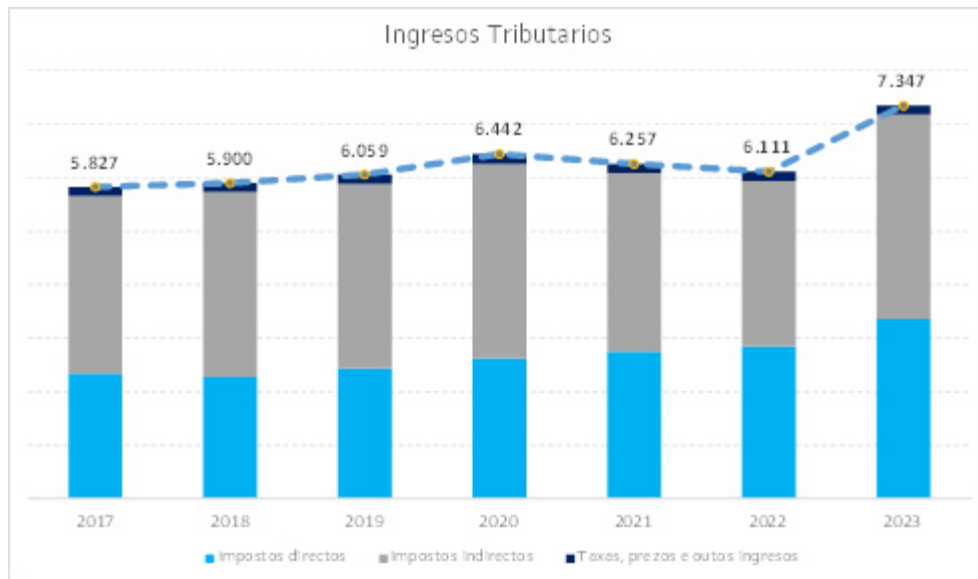
No que atinxe os ingresos tributarios reflicten un comportamento moi positivo, especialmente no que atinxe aos recursos proporcionados polo sistema de financiamento e os tributos cedidos xestionados pola Xunta de Galicia.

O cálculo dos recursos do sistema de financiamento que se inclúen no proxecto de orzamentos realízase en base ás contías recollidas no proxecto de Lei de PGE, que coinciden coas comunicadas de xeito provisional en xullo polo Ministerio de Hacienda tralo CPFF e xa foron incorporados ao teito de gasto aprobado polo Parlamento de Galicia en agosto do ano 2022.

No ano 2023 o total de recursos procedentes do sistema de financiamento autonómico aumentará nun 23,3% respecto aos importes consignados por estas partidas no Orzamento do ano anterior.

No que atinxe ás entregas a conta do ano 2023 o seu importe experimenta unha variación dun 8,8% respecto ao ano anterior, debido ao forte incremento que está experimentando a recadación tributaria nos últimos meses.

Gráfica I. Ingresos Tributarios

En canto á liquidación do ano 2021 a estimación provisional comunicada polo Ministerio é dunha liquidación por importe de 698,3 millóns de euros, motivada pola importante liquidación positiva do IRPF e do Fondo de Cooperación, aínda que minguada por liquidacións negativas correspondentes o IVE e IIEE de fabricación. De modo que o seu importe incrementarase en máis de 1.000 millóns de euros respecto a recibida no ano 2020. Se ben hai que ter en conta que o importe da liquidación negativa prevista para o ano 2020, -367,6 millóns de euros, foi compensado mediante un ingreso extraordinario polo mesmo importe.

Ademais no ano 2022 as CCAA recibiron outro recurso extraordinario xa que o Estado compensou as CCAA o importe deixado de abonar como consecuencia da implantación no IVE no ano 2017 do Subministro inmediato de información, tras o fallo favorable do Tribunal Supremo recoñecendo o dereito de Galicia a ser compensada. Este ingreso extraordinario ascendeu a 211 millóns de euros. No seguinte cadro pode verse a comparativa real dos recursos procedentes do Estado recibidos nos anos 2022 e 2023 relacionados co sistema de financiamento autonómico:

Cadro I. Fontes Financiamento 2023

Millóns de euros				
FONTES FINANCIAMENTO	Orzamento	Límite de Gasto	Variación	
	2022	2023	Absoluta	%
Recursos Sistema Financiamento	7.627	9.402	1.774	23,3%
- Entregas a conta	8.080	8.788	709	8,8%
- Liquidación ano n-2	-368	698	1.066	290,0%
- Liquidacións anos 2008-2009	-85	-85	0	0,0%
Recursos extraordinarios	579	0	-579	-100%
- Compensación liquidación negativa ano n-2	368	0	-368	-100%
- Reclamación Xudicial Compensación SII- IVA	211	0	-211	-100%
Total	8.206	9.402	1.196	14,6%

Fonte: Consellería de Facenda e Administración Pública

No que atinxe aos tributos cedidos xestionados pola Xunta, tamén amosan un comportamento moi positivo. A principal causa do aumento destes recursos débese á forte recuperación que se espera no ITP-AXD, cun aumento dun 12,9%, que reportará 43 M de € máis, en liña coa evolución da actividade económica. E por outra o Imposto sobre sucesións e doazóns, a cifra recadatoria prevista para o ano 2023 é un 3% superior ao do ano 2022. Este incremento obedece fundamentalmente á evolución dos prezos no mercado que serán trasladados á base impoñible declarada.

Por último, a Xunta de Galicia comezará a aplicar un novo imposto cedido, o imposto sobre o depósito a incineración e coincineración de residuos (IDIRES), creado pola lei 7/2022, do 8 de abril, de residuos e solos contaminados para unha economía circular, cun importe esperado de recadación de 12,8 M de €, que corresponden aos tres primeiros trimestres do ano.

Respecto dos recursos propios non financeiros da comunidade autónoma nos que se inclúen os tributos cedidos xestionados pola Xunta, os tributos propios, os prezos públicos e privados e os ingresos patrimoniais o seu importe incrementábase nun 1,6%, motivado fundamentalmente pola boa evolución dos tributos cedidos xestionados pola Xunta.

A súa evolución depende en gran medida da evolución dos principais tributos cedidos: o ITP-AXD, o Imposto sobre sucesións e doazóns e o Imposto sobre o Patrimonio, xa que estes 3 impostos representan máis da metade desta partida. De modo que a principal causa do aumento destes recursos débese á boa evolución que amosa o ITP-AXD, en liña coa da evolución da actividade económica, cunha repunta esperada tanto no número de operacións como no valor delas

V.1.2. *Evolución dos fondos finalistas e europeos*

Por outra parte, as transferencias finalistas doutras administracións crecen respecto ao exercicio anterior nun 7,9%. Estas proceden basicamente da Administración Xeral do Estado e dos Fondos Europeos.

No que atinxe aos fondos europeos, os orzamentos para o ano 2023 reflicten un crecemento do 4,5% ata acadar o valor de 1.383 millóns de euros. Isto débese fundamentalmente á inclusión no ano 2023 duns recursos adicionais extraordinarios, Next Generation UE, así como pola orzamentación da última anualidade do anterior marco 14-20 e primeira do novo 21-27.

Destacan os procedentes do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia (MRR) establecido no Regulamento (UE) 2021/241, co gallo de facer fronte aos efectos sen precedentes da crise da COVID-19. O obxectivo específico do MRR é proporcionar axuda financeira con miras a acadar os fitos e obxectivos das reformas e investimentos establecidos no plan nacional de recuperación e resiliencia. Os orzamentos para o ano 2023 reflicten 527,2 millóns de euros un 3,8% máis que mo ano 2022.

Tamén, neste ano 2023 inclúense outros recursos adicionais procedente dun Instrumento de Recuperación da Unión Europea (EURI) establecido no Regulamento (UE) 2020/2094 del Consejo co obxectivo de afrontar as repercusións da crise da COVID-19 e as súas consecuencias no sector agrícola e nas zonas rurais. Ao orzamentos para o ano 2023 recollen 23,1 millóns de euros, que se incorporan para a súa xestión no PDR 2014-2020 e contarán cun 100% de financiación UE.

Por outra banda, no ano 2023 dentro dos fondos europeos orzamentouse o instrumento REACT-EU (Axuda á Recuperación para a Cohesión e os Territorios de Europa) que son unha iniciativa que prosegue e amplía as medidas de resposta á crise e de reparación da mesma, propostas na Iniciativa de Inversión en Resposta ao Coronavirus (IIRC) e a Iniciativa de Inversión en Resposta ao Coronavirus Plus (IIRC+). Para o ano 2023 a súa contía reflicten 179,5 millóns de euros.

En canto ao resto dos fondos europeos estímase unha subida do 19,1% debido á finalización dos recursos do período 14-20 e a primeira orzamentación dos recursos procedentes do novo marco operativo 21-27.

No que atinxe ao financiamento finalista do Estado, este incrementábase nun 17,6% respecto ao exercicio anterior, achegando 736,8 millóns de euros. Neste concepto a súa evolución positiva débese fundamentalmente polo incremento das destinadas á atención a dependencia, así como das cantidades asignadas a Galicia na Conferencia Sectorial de Cualificacións e Formación Profesional para o Emprego, celebrada o día 4 de maio de 2022, e a na Orde TES/441/2022, de 17 de maio. Como novidade destes orzamentos

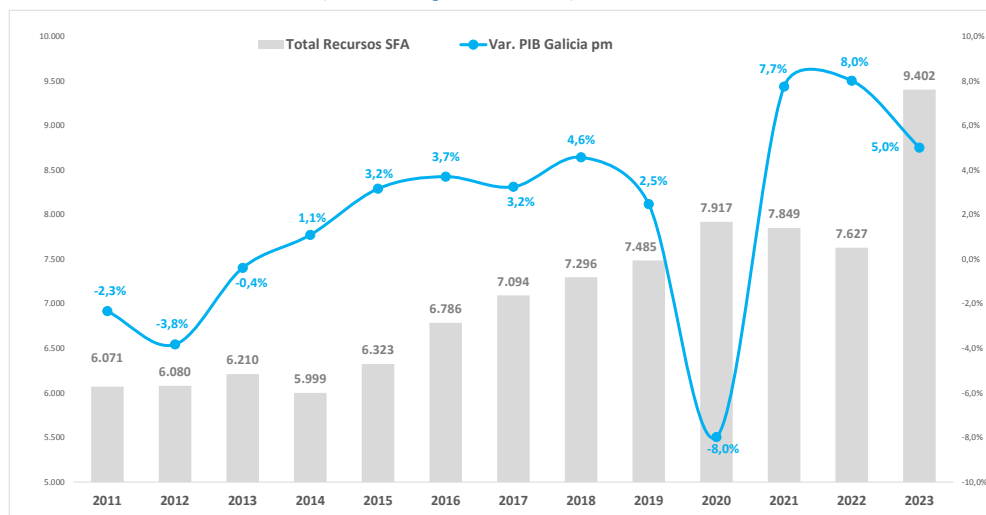
inclúense entre outras 11,4 millóns de euros para o bono alugueiro a mocidade, 13,1 millóns no programa bono social térmico e o Plan Corresponsable con 10,8 millóns de euros.

V.1.3. Evolución Sistema de Financiamento autonómico

Na gráfica seguinte recóllese a evolución dos ingresos do SFA durante os anos de vixencia do actual sistema (dende 2009), unha serie longa de ingreso do sistema en termos de caixa, é dicir nas contías que foron ingreso orzamentario efectivo en cada exercicio, correspondentes á suma das entregas a conta do exercicio correspondente máis (ou menos se é negativa) a liquidación do exercicio n-2 (dende o ano 2011 se está a reintegrar as liquidacións negativas xeradas nos exercicios 2008 e 2009).

Como pode verse o sistema non sempre evoluciona de xeito correlativo ao PIB, malia que a recadación tributaria garda unha importante correlación con este índice, a dinámica dos fondos de nivelación e as liquidacións que vencellan o peche do sistema ao exercicio n-2 distorsionan esta relación.

Gráfico II. Galicia - Ingresos do sistema de financiamento e PIB.

Neste sentido, a pesar dos fortes incrementos do PIB nos anos 2021 e 2022, como corrección ante a forte caída provocada pola pandemia, os ingresos derivados do sistema de financiamento nos ditos anos non evolucionaron do mesmo xeito, incluso diminuíron, sobre todo no ano 2022, como consecuencia da forte liquidación negativa que se recibiu no dito ano, e que no caso de Galicia finalmente foi de -392,2 millóns de euros. A dita

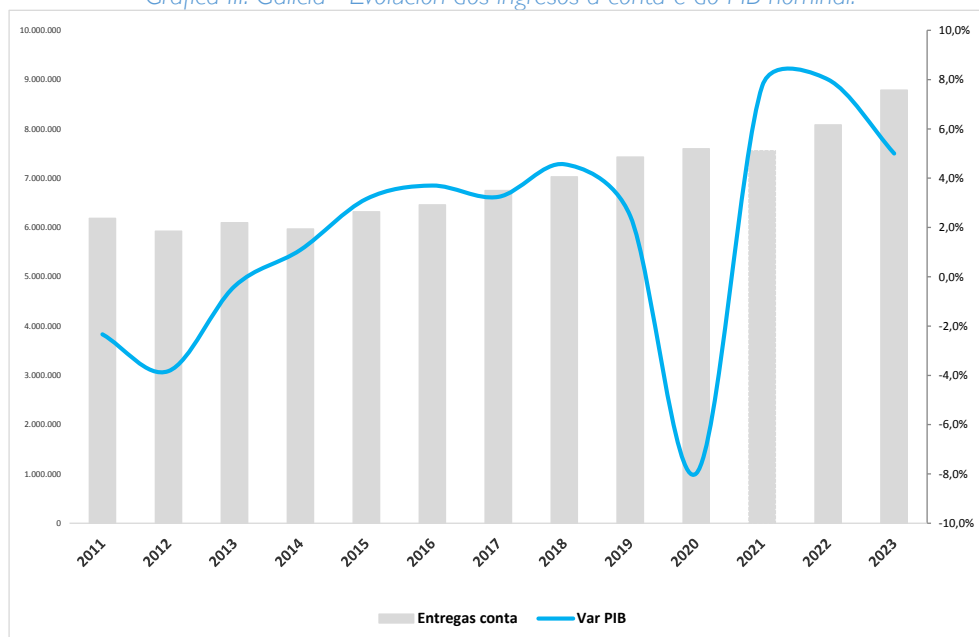
liquidación negativa xa se anticipaba ante a intensa caída do PIB no ano 2020 e o mantemento dos ingresos do sistema nese ano.

A continuación, mostrase a evolución dos recursos do sistema de financiamento efectivamente recibidos nos últimos 4 anos nos que pode apreciarse que despois de 3 anos nos que os ditos recursos mantivéronse case no mesmo nivel no ano 2023 prodúcese un incremento de case un 18%, como consecuencia do forte aumento que está a experimentar a recadación tributaria.

Cadro II. Pagos a conta e liquidacións do sistema de financiamento. Datos en millóns de euros.

	2020	2021	2022	2023	Millóns €	
					Var. 2023-2022 Imp.	%
Sistema de financiamento	7.974	7.849	7.627	9.402	1.774	23,3%
<i>Entregas a conta</i>	7.659	7.557	8.080	8.788	709	8,8%
<i>Liquidación exercicios anteriores</i>	401	376	-368	698	1.066	-
<i>Reintegro liquidacións 2008 e 2009</i>	-85	-85	-85	-85	0	0,0%
Compensación liquidación negativa 2020			368		-368	
TOTAL	7.974	7.849	7.995	9.402	1.407	17,6%

Gráfica III. Galicia - Evolución dos ingresos a conta e do PIB nominal.

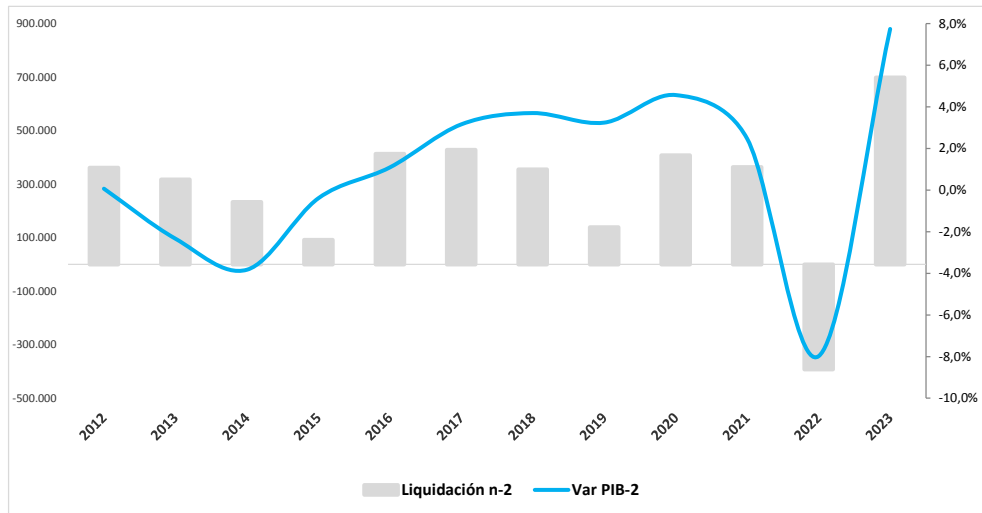

O cálculo das entregas a conta mostra un crecemento tendencial con certa relación coa evolución da economía. No que atinxe ás liquidacións, estas mostran unha evolución discordante coa do PIB do exercicio corrente, que mellora cando a comparamos co PIB

do exercicio n-2 ao que fan referencia, que é o que se recolle na gráfica. A forte baixa do exercicio 2019 mostra a sensible merma da liquidación de 2017 pola non compensación da implantación do SII no IVE.

Gráfica IV. Evolución das liquidacións do sistema de financiamento

Aínda así, as disparidades que xorden entre as liquidacións e o PIB do exercicio n-2 derivan do acerto na estimación dos ingresos a conta e do funcionamento dos fondos de nivelación e cooperación que operan cunha lóxica diferente á evolución do PIB. Agás, a anomalía de 2019, as restantes liquidacións so se separan da evolución do PIB n-2 pola entrada de novas comunidades nos fondos de cooperación, que agora renden menos ao repartirse entre máis beneficiarios, sobre todo durante os anos 2014 a 2018, efecto que xa non se produce ao reducirse desde ese ano o número de beneficiarios, de modo que as CCAA beneficiarias neste momento son as mesmas que no ano 2009.

V.1.4. Evolución global dos ingresos.

Os ingresos totais nos Orzamentos Xerais para 2023 ascenden a 14.167,2 millóns de euros, dos que os ingresos non financeiros ascenden a 12.498,7 millóns de euros, e os ingresos financeiros a 1.668,4 millóns, segundo o seguinte detalle por capítulos:

Cadro III. Cadro de ingresos do orzamento consolidado. miles de euros

Distribución económica						
Capítulos	2022	2023	Variación 2023/2022		Valor Relativo	
			Importe	%	2022	2023
I Impostos directos	2.843.932	3.356.461	512.529	18,0	21,7	23,7
II Impostos indirectos	3.094.325	3.818.851	724.526	23,4	23,6	27,0
III Taxas, prezos e outros ingresos	173.358	172.167	-1.191	-0,7	1,3	1,2
IV Transferencias correntes	3.737.917	3.799.712	61.795	1,7	28,5	26,8
V Ingresos patrimoniais	22.899	11.848	-11.050	-48,3	0,2	0,1
OPERACIÓNS CORRENTES	9.872.431	11.159.040	1.286.609	13,0	75,3	78,8
VI Alleamento de investimentos reais	8.451	9.336	885	10,5	0,1	0,1
VII Transferencias de capital	1.379.542	1.330.384	-49.158	-3,6	10,5	9,4
OPERACIÓNS DE CAPITAL	1.387.993	1.339.720	-48.273	-3,5	10,6	9,5
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	11.260.424	12.498.760	1.238.336	11,0	85,8	88,2
VIII Activos financeiros	94.684	82.012	-12.673	-13,4	0,7	0,6
IX Pasivos financeiros	1.762.840	1.586.399	-176.441	-10,0	13,4	11,2
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	1.857.524	1.668.411	-189.113	-10,2	14,2	11,8
Total	13.117.948	14.167.171	1.049.223	8,0	100,0	100,0

○ total de ingresos non financeiros crece respecto ao importe do ano anterior consolidable en 1.238,3 millóns de euros máis, un 11% máis. Este incremento débese ao incremento que experimentan os ingresos correntes, un 13% máis que no ano 2022, xa que os ingresos de capital diminúen nun -3,5%.

○ incremento dos ingresos correntes explícase fundamentalmente polo forte incremento experimentado dos recursos do sistema de financiamento autonómico, nun 23,3%, debido ao incremento do 8,8% das entregas a conta e ao incremento en máis de 1.000 millóns de euros la liquidación de exercicios anteriores, xa que pasa de -367,6 millóns de euros a case 700 millóns.

En canto aos ingresos de operacións de capital se produce unha diminución de 48,2 millóns de euros, un 3,6% menos que no 2022. Esta minoración explícase pola caída do Fondo de Compensación Interterritorial e dos fondos europeos.

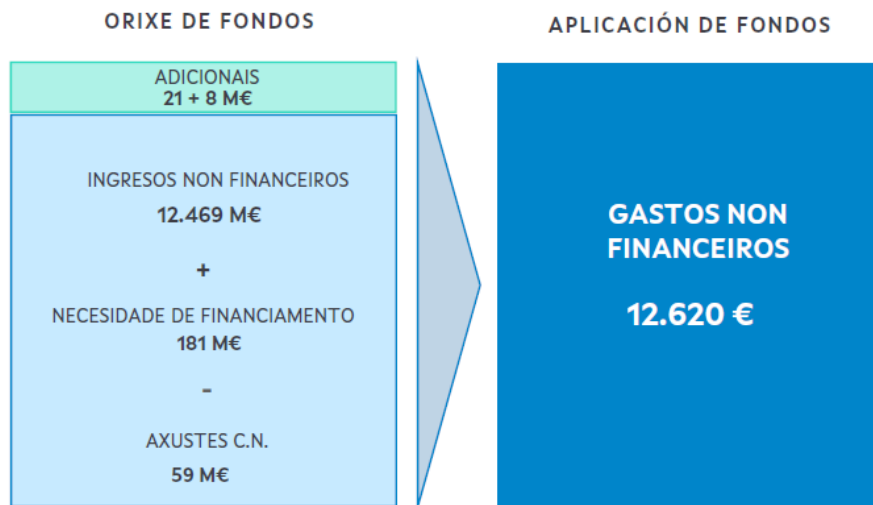
En canto aos ingresos financeiros a minoración dun 10,2% débese, principalmente, ao diminución da necesidade de financiamento no exercicio 2023 respecto ao 2022, pasando dun 0,6% do PIB a un 0,3%.

V.1.5. Teito de Gasto

O teito de gasto fixado, en aplicación da Lei 2/2011, de Disciplina Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira, foi aprobado polo Parlamento de Galicia o día 3 de agosto de 2022 e estableceuse en 12.599 millóns de euros.

O importe de gasto non financeiro consignado nos orzamentos para 2023 é de 12.620 millóns de euros, montante que supera o devandito teito, en aplicación do disposto no artigo 12.2 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira, que autoriza a superar o límite aprobado nas variacións nos ingresos do sistema de financiamento ou dos fondos finalistas que incorpore o proxecto de lei de PGE, como neste caso ocorreu, xa que o gasto non financeiro incluído no proxecto de lei de orzamentos incorpora 21 millóns de euros adicionais aos previstos no límite aprobado en xullo pola inclusión de novos fondos do MRR. O que deixa o límite de gasto non financeiro en 12.620 millóns de euros.

Cadro IV. Modificación Teito Gasto

V.2. Evolución dos gastos e principais magnitudes.

V.2.1. Evolución global do gasto non financeiro

O gasto consolidado para 2023 acada a suma de 14.167,2 millóns de euros, 12.620,3 corresponden a gasto non financeiro e 1.546,8 millóns a gasto financeiro, co detalle que mostra a seguinte táboa:

Cadro V. Cadro de gasto do orzamento consolidado.

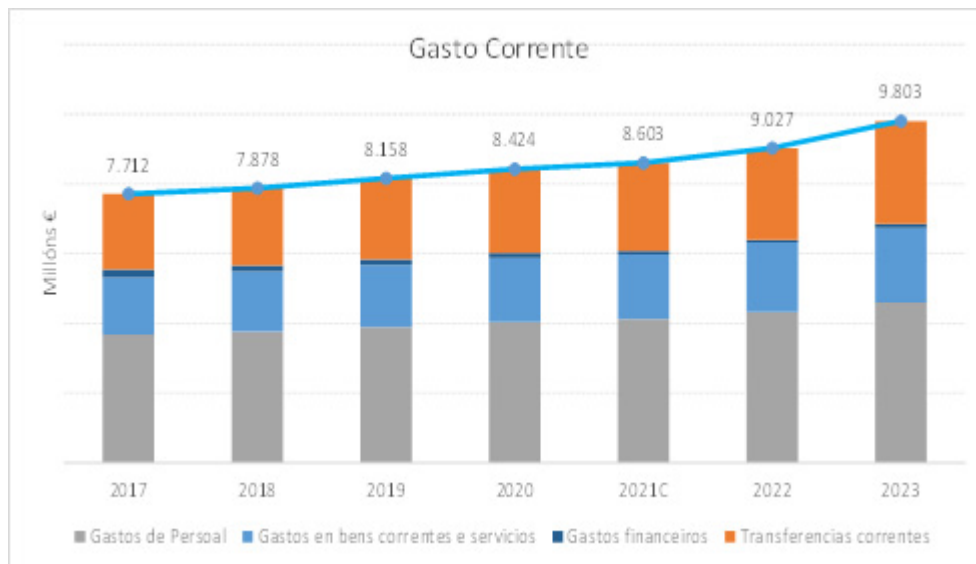
		Distribución económica						
		Variación 2023/2022			Valor Relativo			
Capítulos		2022	2023	Importe	%	2022	2023	
I	Gastos de persoal	4.327.397	4.593.520	266.123	6,1	33,0	32,4	
II	Gastos en bens correntes e servizos	1.983.772	2.145.299	161.527	8,1	15,1	15,1	
III	Gastos financeiros	74.469	110.837	36.368	48,8	0,6	0,8	
IV	Transferencias correntes	2.642.497	2.953.340	310.843	11,8	20,1	20,8	
OPERACIÓNS CORRENTES		9.028.135	9.802.996	774.861	8,6	68,8	69,2	
V	Fondo de continxencia	45.417	45.417	0	-	0,3	0,3	
VI	Investimentos reais	1.441.296	1.575.377	134.081	9,3	11,0	11,1	
VII	Transferencias de capital	1.112.516	1.196.527	84.011	7,6	8,5	8,4	
OPERACIÓNS DE CAPITAL		2.553.811	2.771.904	218.093	8,5	19,5	19,6	
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS		11.627.363	12.620.317	992.954	8,5	88,6	89,1	
VIII	Activos financeiros	220.367	226.738	6.371	2,9	1,7	1,6	
IX	Pasivos financeiros	1.270.218	1.320.117	49.898	3,9	9,7	9,3	
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS		1.490.585	1.546.855	56.269	3,8	11,4	10,9	
Total		13.117.948	14.167.171	1.049.223	8,0	100,0	100,0	

O gasto non financeiro aumenta en 992,9 millóns de euros, o que supón unha variación dun 8,5%, os cales se destinan a reforzar os servizos públicos fundamentais, os orzamentos adicados a sanidade, educación e servizos sociais crecen 699 millóns de euros, ata acadar a cifra histórica de 9.368 millóns de euros. É de salientar o reforzo da política de investimentos cun crecemento do 8,5% aportando 218 millóns mais que no ano 2022, para impulsar investimentos que aceleren a transformación do noso tecido produtivo en especial, mobilizando os fondos europeos extraordinarios, Next Generation, apoiando aos sectores produtivos estratéxicos, fomentando un tecido produtivo moderno, eficiente, internacionalizado e sustentable.

V.2.2. Evolución do gasto corrente.

Un dos principios esenciais para garantir a solvencia das administración, e controlar o crecemento do gasto corrente. Nas contas do 2023 se pon de manifesto o esforzo da administración de controlar a evolución do gasto corrente, moi afectado polo contexto actual de elevada inflación para incrementar a súa eficiencia e así poder focalizar os esforzos naqueles ámbitos que impulsen un crecemento económico sostido e equitativo. Ao igual que as familias estamos a soportar incrementos moi importantes en partidas de gasto asociadas a funcionamento operativo dos servizos, polo que debe levarse acabo unha revisión da súa evolución.

Gráfica V. Gasto corrente

Dende o punto de vista da política de estabilización do nivel de prezos é imprescindible evitar un uso xeralizado de cláusulas de indexación automáticas nas partidas de gasto dos orzamentos e así non contribuír a xerar efectos indirectos e de segunda volta que supoñerían unha perda de competitividade exterior, unha maior inflación e un menor nivel de actividade e emprego para a economía galega. Evitar esta espiral non é en absoluto fácil ni, dende logo, gratificante no curto prazo. Isto esixe acordar un pacto de rendas entre traballadores e empresarios no que todos acabarán gañando no medio prazo, pero no que todos terán que asumir unha perda no curto prazo

No que atinxe os efectos da inflación sobre o gasto público, varias partidas orzamentarias relevantes estarían afectadas, si ben de maneira moi desigual, polo aumento da inflación. O gasto corrente medra nun 8,6% con respecto o ano 2022, cunha evolución similar aos gastos de capital que medran un 8,5%.

Ademais hai que ter en conta que o vindeiro ano os gastos de persoal chegarán aos 4.594 millóns de euros, como consecuencia do aumento das retribucións dos empregados públicos nun 1,5% adicional para o ano 2022, sobre o 2% xa incrementado para este exercicio, e o incremento dun 2,5% para o ano 2023. Non hai que esquecer que os gastos de persoal unicamente vense afectados por la inflación na medida en que as propia administración adopten decisións discrecionais para mitigar o impacto do crecemento dos prezos sobre o poder adquisitivo dos traballadores públicos.

Os gastos correntes en bens e servizos e as transferencias como a inversión pública se encontran afectados pola inflación en función da evolución dos prezos dos produtos adquiridos o transferidos, e do custe dos materiais e da man de obra. O impacto da inflación sobre estas rúbricas pode verse limitado pola existencia de teitos de gasto establecidos en termos nominais, así como por la existencia de limitacións ás actualizacións dos prezos derivados dos concursos. O gasto en xuros da débeda pública tamén verase afectado polo aumento da inflación na medida en que da lugar a un aumento dos tipos de xuros de mercado como consecuencia da resposta da política monetaria para conter as presións inflacionistas.

V.2.3. Evolución do Aforro como garante do investimento

Nestes orzamentos o aforro bruto acada os 1.356 millóns de euros, o que supón un incremento de 511,1 millóns respecto ao ano anterior, o importe máis alto da última década,. En concreto o aforro bruto increméntase nun 60,5% respecto ao orzamento consolidado do 2022. Isto ocorre porque os ingresos correntes crecen un 13% mentres que os gastos aumentan un 8,6%.

Cadro VI. Aforro Bruto por operacións correntes. Orzamento consolidado. Miles €

Conta Financeira				
Operacións Correntes	2022	2023	Var. 2023/2022	
			Importe	%
Ingresos	9.872.431	11.159.040	1.286.609	13,0
Impostos directos	2.843.932	3.356.461	512.529	18,0
Impostos indirectos	3.094.325	3.818.851	724.526	23,4
Taxas, prezos e outros ingresos	173.358	172.167	-1.191	-0,7
Transferencias correntes	3.737.917	3.799.712	61.795	1,7
Ingresos patrimoniais	22.899	11.848	-11.050	-48,3
Gastos	9.027.485	9.802.996	775.511	8,6
Gastos de persoal	4.327.397	4.593.520	266.123	6,1
Gastos en bens correntes e servizos	1.983.876	2.145.299	161.423	8,1
Gastos financeiros	74.469	110.837	36.368	48,8
Transferencias correntes	2.641.743	2.953.340	311.597	11,8
Aforro bruto	844.946	1.356.044	511.098	60,5

Os efectos positivos das inversión públicas sobre o benestar dos cidadáns esixe adoptar medidas para garantir a súa continuidade a longo dos anos. Por iso es preciso contar con ferramentas financeiras que permitan garantir a súa sustentabilidade. Neste sentido unha variable que debe monitorizarse é o aforro bruto. Variable esencial para garantir unha política de investimentos continuada no tempo, xa que manifesta a diferenza entre ingresos ordinarios e gastos ordinarios, representando por tanto o marxe de autofinanciación e a solvencia da facenda.

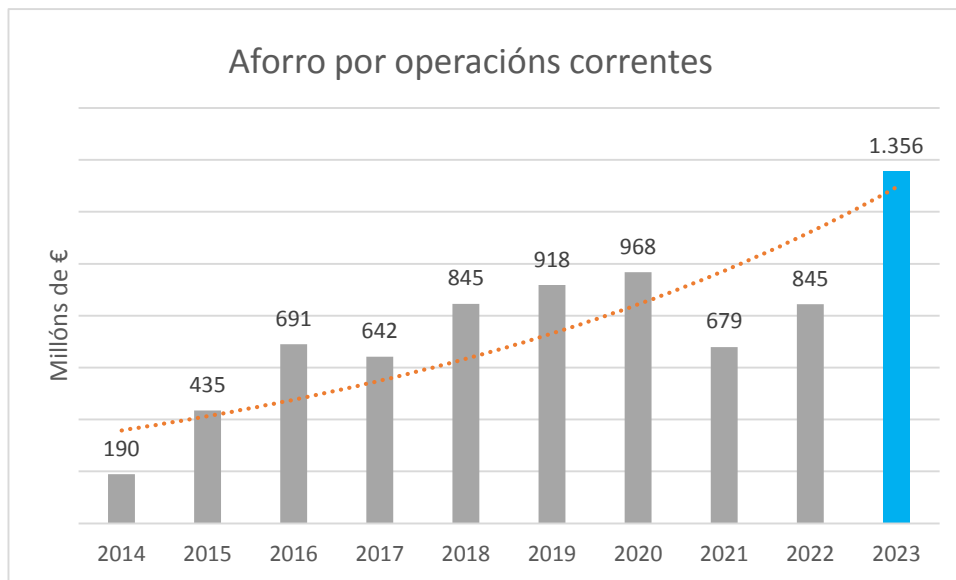
Por outra é un indicador de relevancia, tanto pola información que subministra como polas implicacións legais que poida ter cara á obtención de préstamos a longo prazo. En efecto, non pódese esquecer que a o artigo 14 .2 da Lei Orgánica de Financiación das CCAA (LOFCA) establece que "Así mesmo, as Comunidades Autónomas poderán concertar operacións de crédito por prazo superior a un ano, calquera que sexa a forma como se documenten, sempre que cumpran os seguintes requisitos: a) Que o importe total do crédito sexa destinado exclusivamente á realización de gastos de inversión."

Polo tanto en la medida que exista aforro negativo, incumprírase o mandato da LOFCA de que o endebedamento a longo prazo debe destinarse exclusivamente financiar a gastos de inversión, xa que este exceso de gasto corrente tería que financiarse con endebedamento. Neste sentido as leis de orzamentos xerais do Estado destes últimos anos e que volvese a recoller no actual proxecto de lei para o ano 2023, na Disposición adicional sesaxésima sexta adicado ao Réxime excepcional en materia de endebedamento autonómico en 2023, establece no seu apartado Tres que "Excepcionalmente en 2023, si como consecuencia das circunstancias económicas durante este exercicio resultara necesario, poderán concertarse operacións de crédito por prazo superior a un ano, sen que resulten de aplicación as restricións previstas no apartado dos do artigo 14 da Lei Orgánica

8/1980, de 22 de setembro, de Financiación das Comunidades Autónomas”, permitindo en definitiva financiar con débeda longo prazo gasto corrente.

Polo que atinxe ao comportamento desta magnitude, as contas da Comunidade Autónoma de Galicia, amosan aforros positivos, acadando neste exercicio a cifra de 1.356 millóns de euros como resultado das políticas de control de gasto e que permiten autofinanciar os investimentos, e que cumpre co mandato da LOFCA de non financiar con débeda gasto corrente, senón políticas de inversión tan importantes para dinamizar a actividade economía mellorando o nivel de actividade, emprego e benestar dos cidadáns.

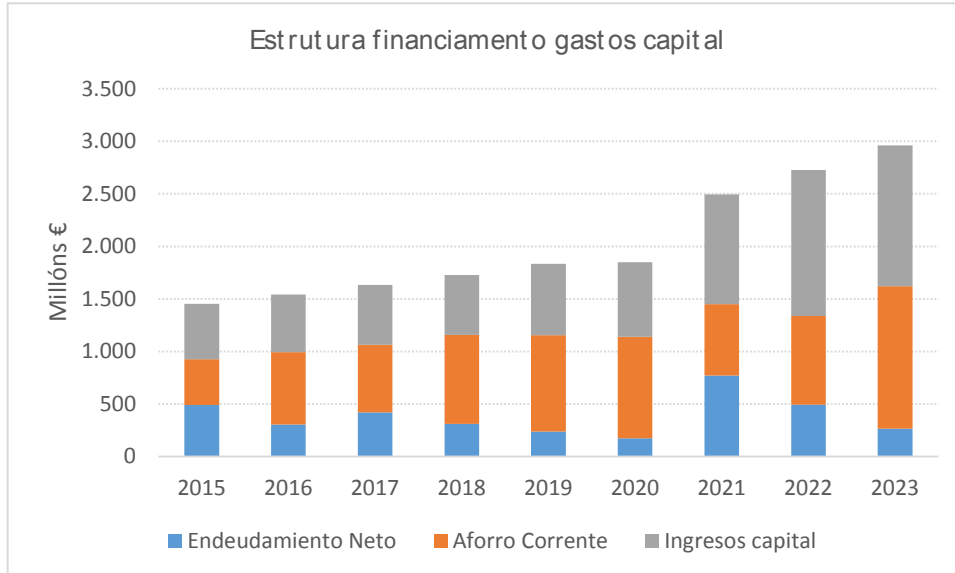
Gráfica VI. Aforo

No seguinte gráfico pódese ver como a meirande parte dos gastos de capital fináncianse con ingresos de capital, estes ascenden a 1.339 millóns de euros, o que supón case a metade, un 48,3%, o 47,2% finánciase con aforo bruto, de xeito que un 4,5% supón necesidade de financiamento.

Gráfica VII. Fontes financiamento gastos de capital

V.2.4. Evolución do investimento.

A formación de capital no 2023 incrementárase nun 22,8% respecto ao 2022 ascendendo ata 1.432,2 millóns de euros, un 22,8% máis. Isto débese a que os gastos de capital medran nun 8,5%, ata chegar ata os 2.771,9 millóns e a que os ingresos de capital diminúen nun -3,5%.

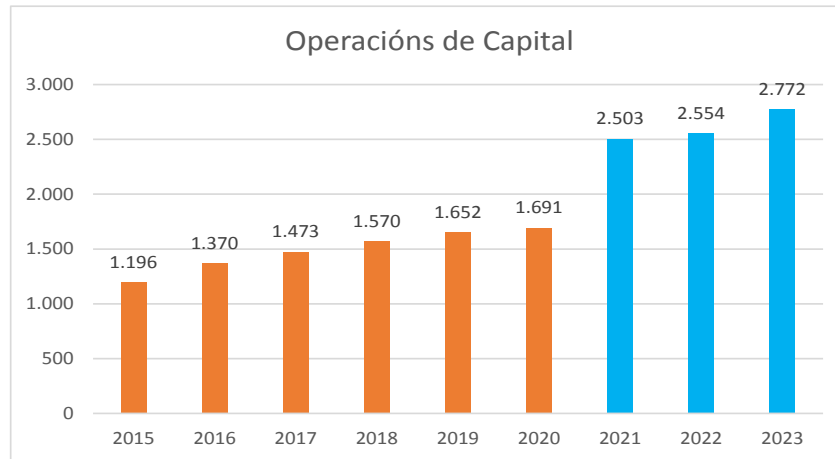
A maior parte de dos mesmos fináncianse tanto cos ingresos de capital por importe de 1.330 millóns de euros, como co aforro bruto por importe de 1.356 millóns de euros. O resto finánciase a través da necesidade de financiamento.

Cadro VII. Formación de capital

Operacións de Capital	2022	2023	Var. 2023/2022	
			Importe	%
Ingresos	1.387.993	1.339.720	-48.273	-3,5
Alleamento de investimentos reais	8.451	9.336	885	10,5
Transferencias de capital	1.379.542	1.330.384	-49.158	-3,6
Gastos	2.554.461	2.771.904	217.443	8,5
Investimentos reais	1.441.946	1.575.377	133.431	9,3
Transferencias de capital	1.112.516	1.196.527	84.011	7,6
Formación de Capital	1.166.468	1.432.183	265.715	22,8
Fondo de continxencia	45.417	45.417	0	0,0
Necesidade de Financiamento	-366.939	-121.556	245.383	-66,9

Os gastos de capital acadarán o vindeiro ano os 2.772 millóns de euros, manténdose por segundo ano nuns niveis similares, de modo que en tres anos o esforzo inversor superará os 7.800 millóns de euros.

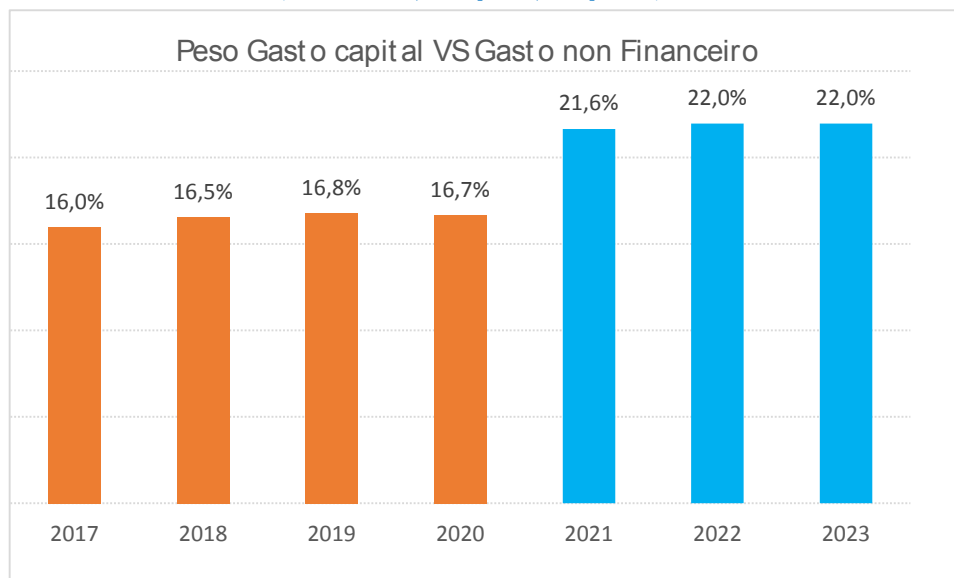
Gráfica VIII. Gasto de capital

Neste sentido é importante que se emprenden accións para garantir que a inversión se oriente a mellorar as condicións de empregabilidade e crecemento económico como motor dun desenvolvemento sustentable. En particular, se espera que os fondos Next Generation contribúan ao fomento da inversión pública e privada para contribuír á recuperación. Neste sentido a inversión prioriza a innovación e a transición dixital e ecolóxica do país e a seguridade do abastecemento enerxético, reducindo a dependencia global respecto dos combustibles fósiles., así como acelerar o desenvolvemento das enerxías renovables, que permitan continuar a senda de crecemento anterior á pandemia co impulso de proxectos transformadores da nosa estrutura económica.

No seguinte gráfico pode observarse o impulso inversor feito nos últimos anos, de modo que o peso dos investimentos no total do gasto non financeiro aumentou o seu peso en case 6 puntos respecto ao ano 2020.

Gráfica IX. Evolución do peso dos gastos capital no gasto non financeiro.

V.2.5. Evolución necesidade de financiamento

No ano 2023 da necesidade de endebedamento que se axusta ao máximo permitido pola taxa de referencia acordada no CPFF do 0,3% do PIB, fronte o 0,6% do PIB autorizado no 2022, o que supón 228 millóns de euros menos que no pasado exercicio. Desta forma dase cumprimento a recomendación da Comisión sobre a necesidade de lograr situacións orzamentarias prudentes a medio prazo e garantir unha redución gradual da débeda que sexa crible e a sustentabilidade das finanzas públicas a medio prazo, a través do saneamento gradual, o investimento e as reformas.

Nos orzamentos de 2023 a necesidade de financiamento orzamentaria é de 122 millóns de euros, 245 millóns menos que o ano anterior. Se temos en conta os axuste de contabilidade nacional a necesidade de financiamento aumenta ata os 181 millóns de euros.

Os axustes de contabilidade nacional diminúen en 18 millóns de euros principalmente polo aumento do axuste negativo relativo as outras unidade consideradas administracións públicas en 10 millóns de euros e polo axuste da recadación incerta en 9 millóns (diferencia entre a recadación líquida e os dereitos recoñecidos netos en cada exercicio) e o aumento en case dos millóns en outros axustes con carácter positivo.

O saldo destes axustes corresponde á devolución das liquidacións negativas do sistema de financiamento dos anos 2008 e 2009. Pola contra, outros gastos que non afectan

aos orzamentos, modulan a través destes axustes o resultado orzamentario (como o resultado das achegas a entes instrumentais da comunidade autónoma agás a achega á CRTVG considerada un gasto financeiro no orzamento e que se deduce como necesidade de financiamento en termos de contabilidade nacional)

A necesidade de financiamento deste exercicio orzamentario diminúe, respecto ao ano anterior, fundamentalmente porque o obxectivo de estabilidade para o 2022 foi dun 0,6% mentres a do ano 2023 fixouse nun 0,3%, en ambos casos establecidos como taxa de referencia.

Cadro VIII. Necesidade de financiamento orzamentaria en termos de CN

ORZAMENTO EN TERMOS DE CONTABILIDADE NACIONAL	2022	2023	Var. 2023/2022	
			Importe	%
Ingresos Correntes	9.872	11.159	1.287	13,0
Gastos Correntes	9.027	9.803	776	8,6
AFORRO BRUTO ORZAMENTARIO	845	1.356	511	60,5
Fondo de continxencia	45	45	0	0,0
Ingresos de Capital	1.388	1.340	-48	-3,5
Gastos de Capital	2.554	2.772	217	8,5
GASTOS DE OPERACIÓNS DE CAPITAL	-1.166	-1.432	-266	22,8
DÉFICIT ORZAMENTARIO NON FINANCEIRO	-367	-122	245	-66,9
Liquidacións negativas sistema	85	85	0	0,0
Outras unidades consideradas aapp	-103	-113	-10	9,7
Recadación incerta	-31	-40	-9	29,9
Intereses devindicados				
Outros axustes	8	9	2	20,0
TOTAL AXUSTES CONTABILIDADE NACIONAL	-41	-59	-18	42,9
NECESIDADE DE FINANCIAMENTO	-408	-181	228	-55,8

V.3. Principais Políticas de Gasto no Orzamento 2023

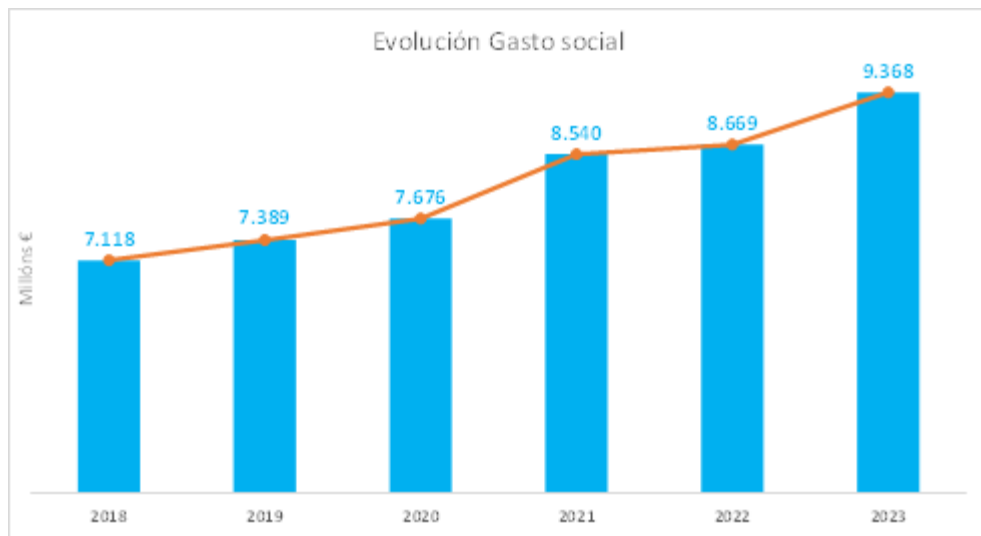
Una vez analizadas no apartado primeiro deste Informe as liñas de actuación prioritarias para o ano 2023, procede realizar una análise global das políticas de gasto.

Se ben, como se ten indicado o gasto non financeiro consolidado aumenta no 8,5%, o orzamento total crece o 8% respecto ao orzamento de 2022 polo menor crecemento das operacións financeiras.

V.3.1. Evolución do Gasto social

As políticas de gasto social polo xeral que garanten a seguridade sanitaria e a asistencia son, como é lóxico as que mais recursos concentran debido ao alto custo dos servizos sociais que se prestan e a súa vocación universal. Estas políticas abranguen a Sanidade, a Educación, a Política Social e o Emprego. O 70,4% do aumento do gasto non financeiro por funcións de gasto, que alcanza case 700 millóns de euros, vai destinada a elas.

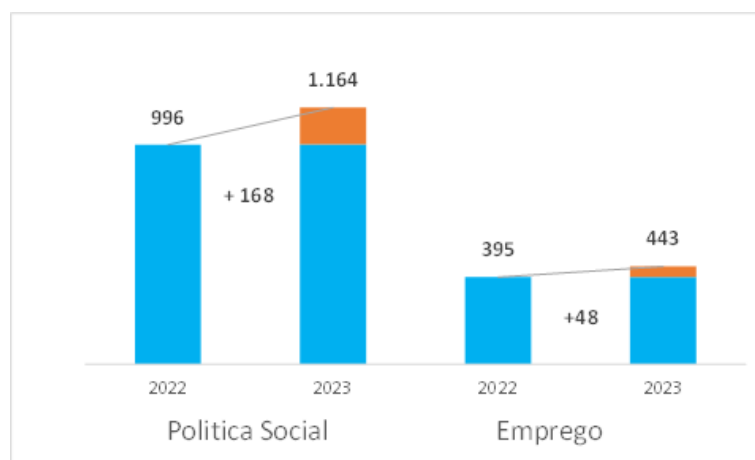
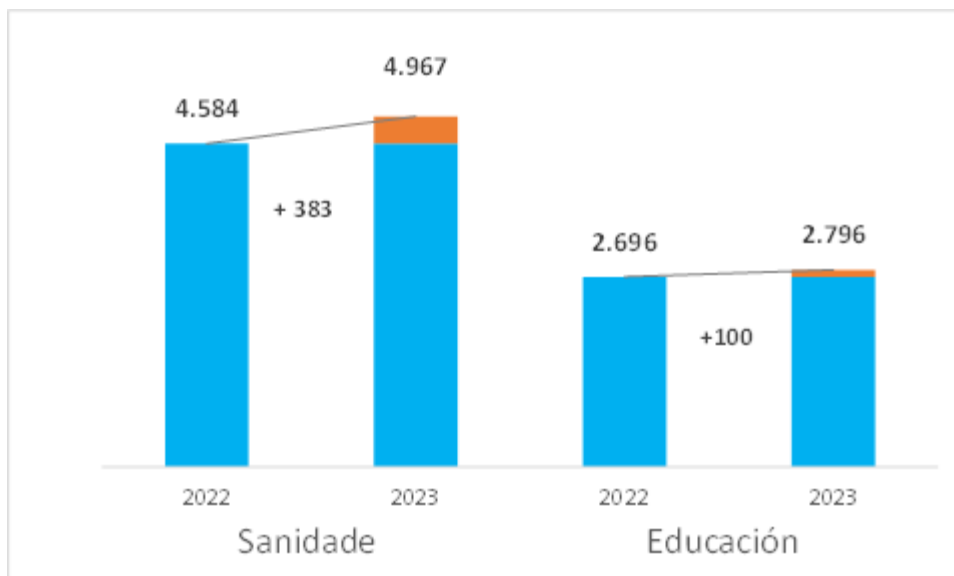
Gráfica X. Gasto de social

Estes servizos que se blindaron durante a crise gañando peso na estrutura de gasto mantéñense na actualidade debido a súa importancia para paliar os efectos da mesma nas persoas, nas familias e nos traballadores. Deste xeito a suma de gasto en sanidade, educación, política social e emprego mantense no 74% sobre o total de gasto non financeiro. O gasto social, que tamén acada o maior volume da serie histórica: 9.368 millóns de euros para gasto social e emprego, 699 millóns de euros máis que no orzamento consolidado de 2022.

A composición das dotacións orzamentarias destas políticas de gasto obsérvase nos seguintes gráfico.

Gráfico XI. Incremento Gasto social. Funciones

V.3.2. Financiamento autonómico da Administración Local, investimento en I+D+i e financiamento das universidades.

A dotación ao fondo de cooperación local que acada en 2023 os 149 millóns de euros o que supón un incremento dun 9,8% respecto ao exercicio anterior, e estará formado polo fondo base de 112,9 millóns de euros, 5,4 millóns de euros do ano 2021 da liquidación de exercicios anteriores, e 30,5 millóns de euros de fondo adicional que aumenta respecto ao ano anterior un 135,1%, 17,5 millóns de euros máis como conse-

cuencia do importante incremento que experimentan os ingresos da Administración xeral dos capítulos I, II e III, en máis de 800 millóns de €.

Deste modo a comunidade autónoma volve a garantir o financiamento das entidades locais, xa que durante a anterior crise xa lles mantivo un financiamento estable, compensándoas con axustes nos orzamentos das consellerías, de aí o montante estable do fondo base. Dende o ano 2010, e coa finalidade de apoiar aos Concellos, a Xunta garantiu un importe mínimo de FCL que pasou a denominarse fondo base e se reparte en base aos criterios fixados ata entón, por iso, a dotación ao FCL non baixou no período 2012-2015 a pesar de que o nivel de recadación dos tributos dos capítulos I a III non se recuperou ata o ano 2016, o que implicaría unha asignación inferior ao fondo.

Gráfico XII. Evolución Fondo Cooperación Local 2015-2023

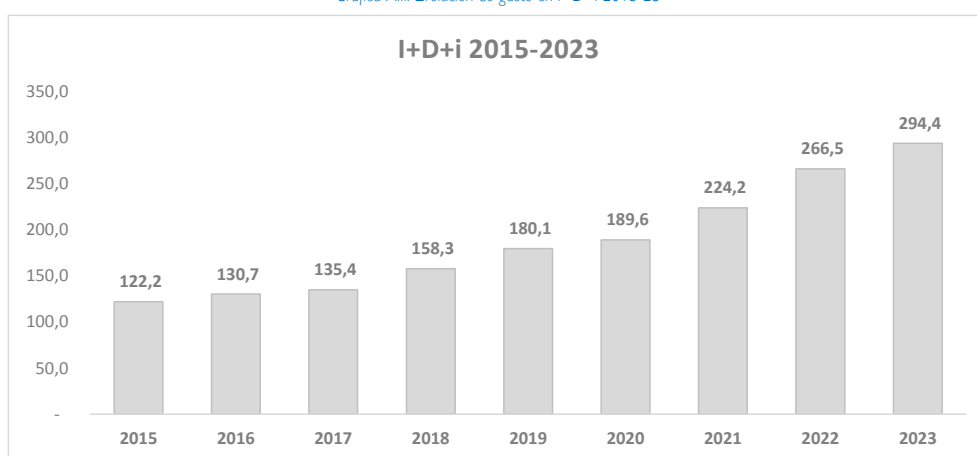

En canto ao reparto do fondo adicional, na subcomisión permanente do réxime económico e financeiro da comisión de cooperación local acordouse xunto coa FEGAMP repartir o fondo adicional en función dos seguintes items de gasto compartido: os gastos de funcionamento dos concellos con centros de saúde, os gastos de funcionamento dos servizos de emerxencia supramunicipais, os gastos de limpeza das faixas de biomasa para a prevención de lumes, os gastos de funcionamento dos conservatorios de grao medio de titularidade municipal, aos concellos que teñan institucións penitenciarias no seu termo municipal, os gastos derivados da participación do plan de extinción de niños de velutina, actuacións destinadas á mellora da eficiencia enerxética das infraestruturas municipais, a realización de proxectos técnicos de creación e desenvolvemento de comunidades enerxéticas que contribúan á integración das enerxías renovables na actividade local, adquisicións de maquinaria e equipamento vinculado á prestación de servizos de competencia municipal, actuacións destinadas á modernización e mellora das redes de abastecemento municipal e no mantemento do estímulo financeiro aos concellos que se fusionen.

Existen ademais outros programas importantes non recollidos nas listaxes anteriores como os vencellados á I+D+i, á innovación e á modernización que desenvolven liñas básicas de crecemento do PEG.

Como pode apreciarse na gráfica seguinte o gasto en I+D+i de 2023 e mais do dobre que no primeiro ano do PEG, 2015, compre salientar ademais os crecementos interanuais do 9,1% do Plan Galego de Investigación, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica e do 13,7% en investigación universitaria.

Gráfica XIII. Evolución do gasto en I+D+i 2015-23

Por último, polo que respecta ao financiamento das universidades no ano 2022 entrou en vigor o novo Plan Financiamento do Sistema Universitario de Galicia 2022-2026, no cal partindo do Plan anterior, realízanse unha serie de axustes para perfeccionar o seu funcionamento.

Neste sentido incorporouse un subfondo non condicionado de gasto de funcionamento, tanto de gasto corrente como de gasto de capital, co fin de financiar os gastos estruturais das Universidades, de modo que reciban un financiamento estable que lles permita facer fronte aos seus gastos estruturais.

E tamén se incluíu neste Plan un novo subfondo, dentro do financiamento non condicionado, denominado de estabilidade financeira, eficiencia e mellora estratéxica que se reparte en base ao cumprimento de obxectivos cuantitativos e cualitativos, tanto no eido académico investigador e docente como no eido financeiro.

No cadro seguinte amósanse as distintas masas e subfondos do novo Plan de Financiamento universitario e o criterio de evolución de cada un dos subfondos:

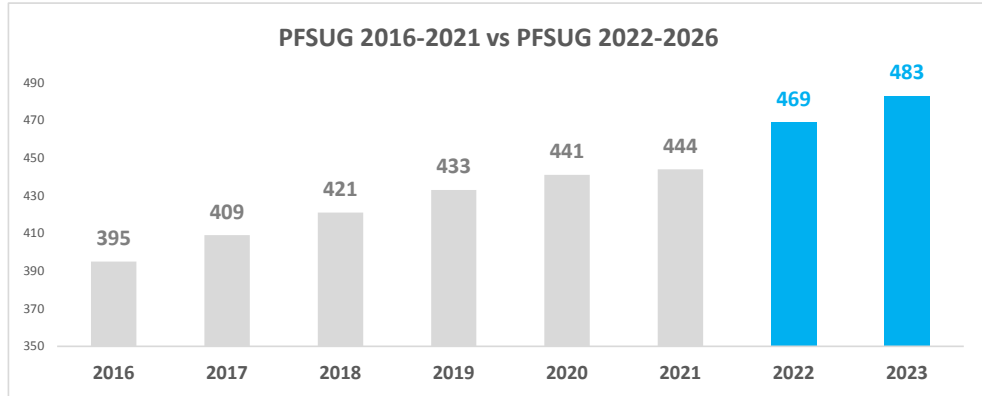

Cadro IX. Evolución masas e subfondos PGFU

MASAS	SUBFONDOS	Criterio Evolución
FINANCIAMENTO INCONDICIONADO	1. ESTÁNDAR	Masa salarial
	2.1 SERGAS	Masa salarial
	2.2 INEF personal	
	3. INEF funcionamento	Deflactor PIB
	4. SUBFONDO GASTO CORRENTE INCONDICIONADO	Deflactor PIB
	5. SUBFONDO GASTO DE CAPITAL INCONDICIONADO	Deflactor PIB
	6. COMPLEMENTOS RETRIBUTIVOS E COMPENSACIÓN POR MATRÍCULAS	Complementos viventes
	7. COSTES ASOCIADOS AO FUNCIONAMENTO DO SUG	Constante egás o ACSUG (masa salarial)
	8. TOTAL PANEL DE INDICADORES	PIB real
9. SUBFONDO DE MELLORA	5% de 1, 4 y 5	
TOTAL		
FINANCIAMENTO DA INVESTIGACIÓN	10. FOMENTO I+D+i E TRANSFERENCIA	Dobre da taxa de referencia do crecemento do PIB
	11. FONDOS EUROPEOS	PO FEDER/FSE
	12. I+D+i (Cap II)	Constante
TOTAL		
FINANCIAMENTO TOTAL SUG		

Na gráfica seguinte compárase o financiamento recibido polas Universidades durante o anterior Plan de Financiamento, o vixente durante os anos 2016-2020 e que se prorrogou durante o ano 2021 por mor da pandemia, e o recibido durante os anos 2022 e 2023 co no Plan de Financiamento 2022-2026, de modo que no ano 2023 as Universidades van recibir 39 millóns de euros máis que no ano 2021, un 8,8% máis.

Gráfica XIV. Plan de Financiamento Universitario 2016-2023

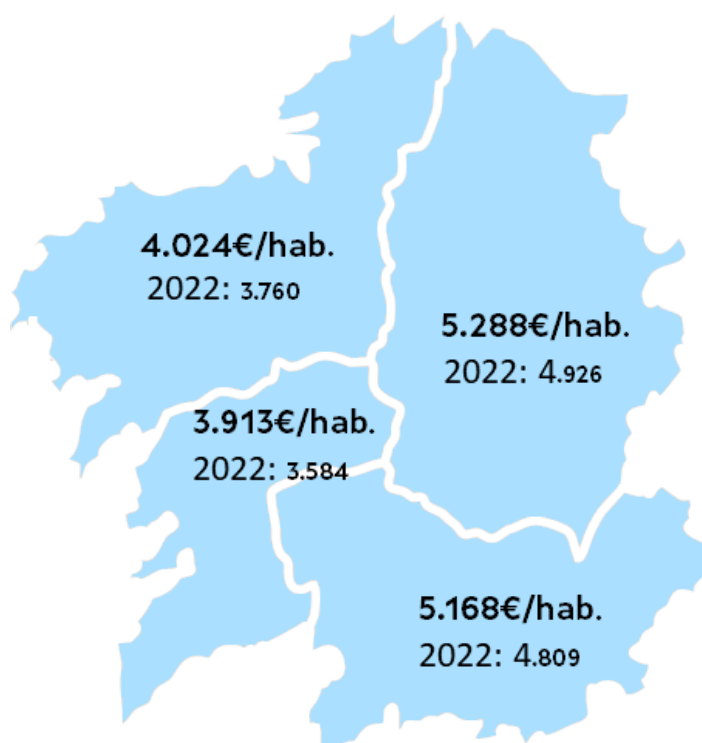
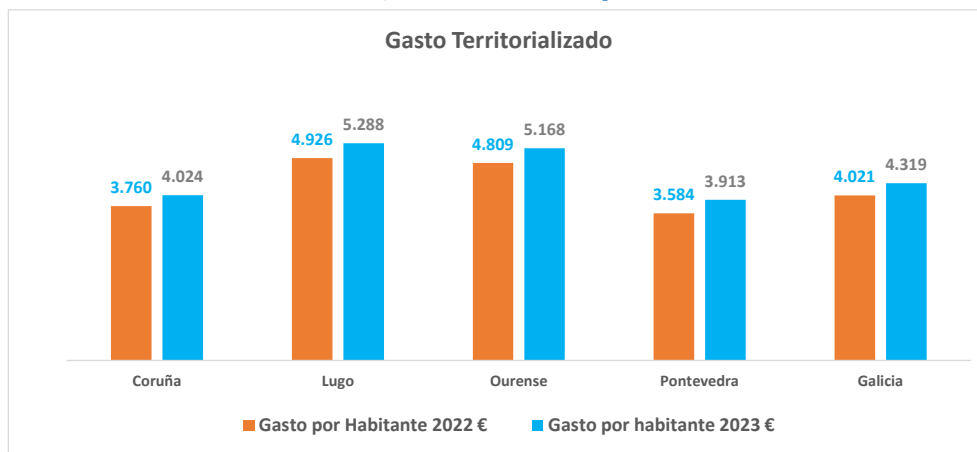
V.4. Gasto con perspectiva territorial

O orzamento 2023 conta tamén cunha perspectiva territorial, que refire a todas as partidas de gasto agás as financeiras. (capítulos de gasto 3, 8, 9)

Así, unha vez deducido o gasto financeiro, o correspondente aos servizos centrais, é dicir, aqueles gastos asociados aos servizos prestados desde as sedes administrativas da Xunta situadas no Concello de Santiago, e o gasto cun ámbito superior ao provincial, a distribución provincial do gasto explica o 90,6% do gasto non financeiro, ao igual que no orzamento do ano anterior.

A distribución dese gasto por habitante e por provincias é a seguinte: A Coruña 4.024 euros por habitante, Lugo 5.288 euros por habitante, Ourense 5.168 euros por habitante e Pontevedra 3.913 euros por habitante.

Gráfica XV. Distribución territorial do gasto

V.5. O impacto dos recursos extraordinarios-NGEU

As contas para o ano 2023 recollen os créditos orzamentarios a financiar con cargo ós fondos Next Generation UE, integrados polos procedentes do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia (MRR) no marco do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia (PRTR) así como os procedentes del REACT-UE e os correspondentes ao FEADER EURI.

Como se ten dito é clave aproveitar as posibilidades de impulsar políticas transformadoras e fomentar a transición enerxética cara a unha maior eficiencia e menor dependencia dos combustibles fósiles.

É unha magoa que non se teña aproveitado o PRTR para impulsar e financiar os custos de ruptura que poden precisar as reformas estruturais que necesita o país. En efecto, as reformas estruturais ben deseñadas aínda que moi beneficiosas a medio prazo poden xerar cambios de statu quo que xeren prexudicados a curto. Para limitar estes custos poderían terse empregado estes recursos eliminando así resistencia perante o cambio de sectores chamados a transformarse.

Porén, no que se está a concretar nunha serie de proxectos de gasto público que se asignan por conferencia sectorial e veñen preconfigurados polos ministerios. Perante isto compre facer dúas consideracións:

Os datos máis recentes de mediados de setembro de 2022, indican que a asignación de fondos á CA de Galicia ascende a 1.092 millóns de euros (M€), segundo a información colgada no portal do Ministerio de Economía, dos que tense recibidos 933 millóns a finais do pasado mes de setembro. Esta asignación, un 6% do total distribuído, que coincide basicamente co peso poboacional de comunidade autónoma. A Xunta de Galicia entende que para darlle un maior poder cohesionador a estes fondos debería sobreponderarse a dotación ás comunidades cunha renda pon debaixo da media.

O deseño centralizado das actuacións e mesmo dos obxectivos a acadar pode dificultar a capacidade de absorción dos diferentes proxectos de gasto, xa que como é ben sabido, o tecido empresarial, a estrutura do mercado de traballo, o mix enerxético, o desenvolvemento do sector TIC e a integración dixital e mesmo as necesidades habitacionais e sociais son moi diferentes entre as diferentes comunidades autónomas.

No seguinte cadro obsérvase o impacto dos recursos Next Generation nas contas para o ano 2023, que cuantifícanse en 729 millóns de euros, cun peso do 5,8% no conxunto do gasto non financeiro.

IMPACTO PRESUPUESTARIO NGEU 2023

Distribución económica			
Capítulos	2022	2023	Variación 2023/2022 %
I Gastos de persoal	4.327.397	4.593.520	6,1
Recursos ordinarios	4.301.706	4.569.260	6,2
Recursos extraordinarios-NGEU	25.691	24.260	-5,6
II Gastos en bens correntes e servizos	1.983.772	2.145.299	8,1
Recursos ordinarios	1.955.968	2.123.876	8,6
Recursos extraordinarios-NGEU	27.804	21.423	-23
III Gastos financeiros	74.469	110.837	48,8
Recursos ordinarios	74.469	110.837	48,8
IV Transferencias correntes	2.642.497	2.953.340	11,8
Recursos ordinarios	2.571.478	2.906.011	13
Recursos extraordinarios-NGEU	71.019	47.329	-33,4
OPERACIÓNS CORRENTES	9.028.135	9.802.996	8,6
V Fondo de continencia	45.417	45.417	-
Recursos ordinarios	45.417	45.417	-
VI Investimentos reais	1.441.296	1.575.377	9,3
Recursos ordinarios	1.048.144	1.212.149	15,7
Recursos extraordinarios-NGEU	393.152	363.228	-7,7
VII Transferencias de capital	1.112.516	1.196.527	7,6
Recursos ordinarios	824.655	922.854	11,9
Recursos extraordinarios-NGEU	287.861	273.672	-4,9
OPERACIÓNS DE CAPITAL	2.553.811	2.771.904	8,5
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	11.627.363	12.620.317	8,5
VIII Activos financeiros	220.367	226.738	2,9
Recursos ordinarios	220.367	226.738	2,9
IX Pasivos financeiros	1.270.218	1.320.117	3,9
Recursos ordinarios	1.270.218	1.320.117	3,9
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	1.490.585	1.546.855	3,8
Total	13.117.948	14.167.171	8
Total Ordinarios	12.312.422	13.437.260	9,1%
Total Recursos extraordinarios-NGEU	805.527	729.912	-9,4%

